

URZĄD MIEJSKI W ELBLĄGU

PROGRAM

**ROZWOJU KULTURY W MIEŚCIE ELBLĄGU
NA LATA 1980-1985**

Lawiny nieba zatrzymać

w Elblągu. Zapotrzebowaniu społecznemu na własny teatr, podejmujący sprawy bliskie tutejszym ludziom, odpowiedziało utworzenie w roku 1975 własnego Teatru Dramatycznego. Troski Biblioteki Miejskiej — a po 1975 r. — wojewódzkiej rozwiązano oddaniem do użytku bibliotecznego wiosną br. odbudowanego pięknego zabytkowego zespołu budynków przy ul. Wigilijnej. Podjęto adaptację obiektu Galerii El — inwestycji na okres remontu wyłączonej z działalności (zakończenie prac nastąpi w 1980 r.). Powołano szereg innych nowych placówek i instytucji — z ważniejszych wymienić należy Spółdzielczy Dom Kultury „Pegaz” oraz Zespół Pieśni i Tańca „Ziemia Elbląska”. Mocno postawiono na rozwój własnych środowisk twórczych — dziś już dzięki ludziom teatru, artystkom zrzeszonym w ZPAP — znacznie silniejszych niż przed 10 laty. Podjęto też (inicjatywa Elbląskiego Towarzystwa Kulturalnego) działania zmierzające do uformowania własnego środowiska literackiego.

Domy kultury, teatr, muzeum oraz pozostałe placówki mają obowiązki wobec mieszkańców miasta. Konieczna jest ściślejsza niż dotychczas współpraca instytucji kultury z zakładami pracy, związkami zawodowymi, szkołami, organizacjami młodzieżowymi w realizowaniu stojących przed nimi zadań. Istotną sprawą w realizowaniu tych zadań jest wzbogacenie i zróżnicowanie dotychczasowych form i metod pracy — kontynuacja tych metod, które sprawdziły się oraz rozwój nowych. Rolę wiadącą w zakresie upowszechniania określonych dziedzin życia kulturalnego w Elblągu pełnić będą instytucje i placówki kultury.

Materiał niniejszy opracowano w oparciu o:

- uchwały Komitetu Centralnego PZPR w sprawie polityki kulturalnej,
- wytyczne Ministerstwa Kultury i Sztuki zawarte w programie rozwoju kultury na lata 1977-1990,
- uchwałę Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Elblągu w sprawie rozwoju kultury w województwie elbląskim do roku 1990,
- aktualny stan bazy i obiektów kultury oraz zakres ich funkcjonalności,
- propozycje placówek kultury w sprawie uprofilowania oraz poszerzenia ich działalności,
- analizę realizacji dotychczasowego programu rozwoju kultury w Elblągu.

BAZA I KADRY

O rozwoju kultury decydują: jej zaplecze materialno-ekonomiczne czyli baza, instytucje kulturotwórcze, oraz poziom (m. in. właściwy dobór) kadry.

Aktualny stan zarówno w zakresie bazy jak i doboru kadry nie zabezpiecza w pełni bieżących potrzeb — ani pod względem ilościowym, ani jakościowym. Jeżeli idzie o bazę, potrzeby rosną z dnia na dzień ze względu na szybki rozwój miasta i powstawanie nowych dzielnic. Już dziś bardzo wyczuwalna jest potrzeba utworzenia nowych punktów bibliotecznych, czytelni, klubów i kin w dzielnicach oddalonych od centrum. Realizacja nowych, rozszerzonych zadań wymagać będzie przystosowania planu rozwoju kultury w Elblągu w latach osiemdziesiątych do tej nowej sytuacji urbanistycznej oraz do nowego odbiorcy (także uczestnika) kultury, legitymującego się znacznie wyższymi wymaganiami i bardziej skomplikowanymi potrzebami. Potrzebom tym może wyjść na przeciw jedynie wysoko wykwalifikowana kadra pracowników kultury. Bez ilościowych i jakościowych zmian w tej mierze trudno będzie realizować planowe zadania i oczekwania społeczeństwa.

Wykaz bazy i zatrudnionej kadry przedstawia poniższe zestawienie (dane na I półrocze 1979 roku)

Placówka	Ogół. zatrud.	w tym pracow.			Wykształcenie			Potrzeby etatowe do 1985
		Meryt.	Adm'n	Gosp.	wyższe	ś. ednie	podstaw.	
1. Teatr	125	35	22	68	18	75	32	15
2. WBP	91	65	9	17	10	57	24	15
3. Woj. Bibl. Pedagogicz.	13	9	2	2	9	2	2	14
4. Muzeum	19	8	5	6	7	6	6	4
5. Szkoła Muzyczna	61	39	4	18	22	20	19	4
✓ 6. Woj. Ośrodek Kultury	24	16	5	3	10	11	3	4
✓ 7. Miejski Oś. Kultury	24	12	4	8	2	14	8	5
8. Galeria El	1	1	—	—	—	1	—	15
✓ 9. ZDK „Zamech”	17	10	2	5	4	7	6	—
✓ 10. SDK „Pegaz”	8	7	1	—	4	4	—	—
11. ETK	4	2	2	—	2	2	—	—
12. Kina	21	2	—	19	—	3	18	—
13. Filmos	3	—	1	2	—	1	2	—
14. ZPR	11	—	4	7	—	4	7	—
15. SM „Sielanka”	5	4	—	—	1	4	—	—
16. SM „Zakrzewo”	7	7	—	—	2	5	—	—
17. Dom Przyjaźni	3	2	—	1	1	1	—	—
18. ART	2	2	—	—	—	1	—	—
19. Deleg. PSP	1	1	—	—	—	2	—	—
Ogółem:	440	223	61	166	92	120	127 *)	72

*) — pracownicy obsługi placówek (sprzątaczk, dozorczy).

W Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej, której podlega na terenie miasta 14 bibliotek — brak jest do pełnego zatrudnienia 15 etatów do roku 1985, w Wojewódzkiej Bibliotece Pedagogicznej 14 etatów (w tym 10 etatów prac merytorycznych i 4 obsługi), w Szkole Muzycznej I i II stopnia — 4 specjalistów muzyków, Galerii Fl. potrzeba 15 etatów — artystów plastyków, rzeźbiarzy oraz pracowników administracyjnych i obsługi — do planowanego profilu działalności, w Teatrze Dramatycznym 15 etatów (zespołu artystycznego), Miejskim Ośrodku Kultury — 5, Muzeum 4 etaty — (w roku 1985 otwarty zostanie Salon Wystaw Czasowych). Łącznie braki etatowe do roku 1985 wynoszą 72 osoby.

Tak więc poważnym zadaniem wymagającym rozwiązania do roku 1985 będzie podjęcie starań o pozyskanie potrzebnych etatów niezbędnych do prowadzenia prawidłowej działalności poszczególnych placówek. Zadaniem wymagającym ujęcia w rocznych planach jednostek jest podwyższenie kwalifikacji zawodowych pracowników kultury. Zadanie to realizowane będzie przez:

- kierowanie pracowników na zaoczne studia kulturalno-oświatowe,
- prowadzenie ustawicznego doskonalenia kadry w ramach organizowanych kursów i szkoleń,
- doskonalenie kadry instruktorskiej amatorskiego ruchu artystycznego poprzez uczestnictwo w spotkaniach dla twórców amatorów,
- przeprowadzanie przynajmniej raz w roku weryfikacji instruktorów,
- wymianę doświadczeń między ośrodkami doskonalenia kadry kulturalno-oświatowej i wychowawczej,
- kierowanie na studia kulturalno-oświatowe absolwentów szkół średnich oraz zapewnienie dla nich stypendiów fundowanych.

UPOWSZECHNIANIE KULTURY TEATRALNEJ

W oparciu o ścisłe współdziałanie ze związkami zawodowymi, twórczymi i organizacjami młodzieżowymi Teatr Dramatyczny prowadzić będzie następujące formy pracy na rzecz środowiska poprzez:

Mimo widocznej poprawy bazy lokalowej bibliotek występują jeszcze duże braki. Rozwiązania wymaga sprawa lokalu bibliotecznego na osiedlu „Zawada”. Szereg filii bibliotecznych wymaga przeprowadzenia remontu. Do nich należą: filia Nr 2 i 14 przy ulicy Komeńskiego — remont przeprowadzony zostanie w 1981 r., filia Nr 3 i 6 przy ul. Szucha, filia przy ul. Warszawskiej — remont ich planowany jest na rok 1982. Na wyposażenie w sprzęt i wystrój wnętrz oczekuje biblioteka dziecięca przy ul. Hetmańskiej. Praktycznie wszystkie filie biblioteczne posiadają za małą powierzchnię, zważywszy, że rocznie dokonuje się przeciętnie zakupu książek w ilości od 11 do 18 tysięcy woluminów.

Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna jako placówka specjalistyczna służy swoim księgozbiorem środowisku nauczycielskiemu. Obecny stan księgozbioru tej placówki wynosi 30.000 woluminów. Do roku 1985 księgozbiór ten wzrośnie do 50.000 woluminów.

Najważniejszymi zadaniami stojącymi przed Wojewódzką Biblioteką Pedagogiczną są:

- zakończenie remontu adaptacyjnego lokalu przy ul. Pocztowej — oddanie obiektu przewidziane jest w I kwartale 1980 roku,
 - wyposażenie placówki w meble i pomoce dydaktyczne,
 - urządzenie i otwarcie sali odczytowej i klubu,
 - otwarcie sali Tradycji Elbląskiej Oświaty Szkolnej.
- Stały rozwój bibliotekarstwa w mieście wymagać będzie podjęcia i realizacji następujących przedsięwzięć:
- w ramach budownictwa mieszkaniowego — spółdzielczego należy zwiększyć usługi w zakresie uruchamiania placówek bibliotecznych w nowych dzielnicach mieszkaniowych,
 - należy uruchomić jedną bibliotekę i dom książki w osiedlu „Zawada” (w latach 1983-84),
 - w latach 1984-85 w dzielnicy Zakrzewo Wschód planowana jest budowa klubu oraz biblioteki z czytelnią o pow. 322 m², które to zadanie zrealizowane zostanie przez spółdzielczość mieszkaniową,
 - należy zwiększyć dotację na wymianę i zakup sprzętu bibliotecznego,
 - należy podjąć energiczne działania o zabezpieczenie pełnej obsady kadrowej placówek bibliotecznych.

Bardzo ważną rolę w rozwoju czytelnictwa spełnia księgarstwo — Domy Książki. Jest ich w Elblągu pięć. W stosunku do ilości mieszkańców miasta ilość ta jest niezadawalająca. Dodać należy, iż powierzchnia użytkowa oraz magazynowa aktualnie istniejących domów książki jest bardzo mała. Nie sprzyja to sprowadzaniu odpowiednich ilości nowości wydawniczych. Wynika stąd pilna potrzeba budowy w najbliższych latach (1980-85) conajmniej dwóch księgarń: jednej na osiedlu „Zawada”, drugiej na osiedlu „Zatorze”. Zwiększenie ilości placówek księgarskich umożliwiłoby ich sprofilowanie, np. utworzenie księgarni technicznej, społeczno-politycznej, literatury pięknej itp. Odczuwa się duże zapotrzebowanie społeczne na utworzenie w mieście antykwariatu oraz placówki „Desy”. Uruchomienie tych placówek planowane jest w roku 1981.

MUZEUM

Muzeum obok ekspozycji i wystaw nadal winno rozwijać różnorodną aktywność środowiskową, wychodząc naprzeciw potrzebom załóg robotniczych, młodzieży szkolnej, miłośników sztuki i wiedzy. Zakłada się, że oświatowa działalność Muzeum będzie w coraz większym stopniu prowadzona przy współpracy z ZPAP, Wydziałem Oświaty i Wychowania oraz związkami zawodowymi. Ważnymi zagadnieniami w realizacji zadań stojących przed Muzeum winny być:

- gromadzenie materiałów na temat walk o wyzwolenie Elbląga (w opraciu o materiały dot. najnowszych dziejów miasta),
- osiągnięcie przez Muzeum zdolności sprawowania funkcji Muzeum Okręgowego,
- stworzenie Salonu Wystaw Czasowych oraz magazynów do składowania zbiorów muzealnych,
- przeprowadzenie niezbędnego remontu obiektu.

Przewiduje się ponadto opracowywanie scenariuszy naukowych do organizowanych ekspozycji stałych i czasowych w gmachu Muzeum. Zakłada się rozszerzenie współpracy z zakładami pracy, środowiskiem robotniczym i młodzieżowym poprzez prowadzenie cyklicznych prelekcji, odczytów i wystaw.

UPOWSZECHNIANIE FILMU

Kina elbląskie „Syrena” i „Światowit” są organizacyjnie podporządkowane Okręgowemu Przedsiębiorstwu Rozpowszechniania Filmów w Gdańsku. Spełniają one poważną rolę w upowszechnianiu

kinematografii. Organizują doroczne przeglądy nowości filmowych w ramach tzw. Konfrontacji. Niezależnie od powyższego prowadzą szeroką współpracę z zakładami pracy, szkołami i przedszkolami organizując dla nich specjalne seanse.

Przeciętna ilość seansów rocznie zamyka się w granicach 2.600. Łączna ilość miejsc w obydwu placówkach wynosi 1.275. Ilość ta nie odpowiada normom i potrzebom ponad 100 tysięcznego miasta. Stan obiektów budzi poważne zastrzeżenia techniczne. Kino „Syrrena” (kat. „0”) zostanie poddane modernizacji w 1984 roku. Kino „Światowit” natomiast poddane zostanie kapitalnemu remontowi (zmiana podłogi — parkietu, remont foteli oraz powiększenie sceny) w roku 1980. Istnieje potrzeba zbliżenia filmu do mieszkańców nowych osiedli. W związku z tym należy czynić starania aby umieścić w planie inwestycyjnym budowę kina na 700 miejsc w osiedlu „Zawada”.

Przewiduje się ponadto prowadzenie szerokiej działalności kin w zakresie:

- kontynuowania w kinie „Światowit” działalności Dyskusyjnego Klubu Filmowego,
- organizowania przez obydwa kina imprez upowszechniających wartościowe filmy o aktualnych problemach kraju i kinematografii światowej (festiwale filmów, Dni Filmu Radzieckiego oraz przeglądy filmów krajów nadbałtyckich),
- rozpowszechnianie filmów o tematyce dziecięcej i młodzieżowej oraz filmu oświatowego,
- organizowanie seansów filmowych — filmów oświatowych i społeczno-politycznych dla aktywu społecznego, nauczycieli i młodzieży szkół ponadpodstawowych.

DZIAŁALNOŚĆ DOMÓW KULTURY

Miejski Ośrodek Kultury, Zakładowy Dom Kultury „Zamech” i Spółdzielczy Dom Kultury „Pegaz” — to placówki organizujące społeczne uczestnictwo w kulturze mieszkańców miasta, to ośrodki masowej edukacji środowiska robotniczego, krzewienia tradycji regionalnej i organizatorzy rozrywki.

Miejski Ośrodek Kultury jest organizatorem imprez ogólnomiejskich i okolicznościowych. Pozytywnie ocenić należy jego działalność klubową (Amatorski Klub Filmowy „Jantar”, Dyskusyjny

Klub Filmowy, Klub Tańca, Klub Fotograficzny), oraz rozwijanie współpracy z elbląskimi zakładami pracy, placówkami szkolnymi, organizacjami społecznymi oraz związkami zawodowymi.

MOK jest instytucją powołaną do koordynacji, inspiracji i integracji poczynąń kulturalnych w mieście, zatem winien przy ścisłej współpracy z aktorami Teatru Dramatycznego podjąć prowadzenie różnego typu amatorskich zespołów teatralnych. Zakres tej współpracy obejmowałby dobór tekstów i repertuaru, adaptację utworów dla potrzeb zespołów amatorskich, opracowywanie montażu poetyckich, słowno-muzycznych, kabaretowych a także widowisk. Poczynania te w konsekwencji przyczyniać się będą do szerokiego udziału społeczeństwa w ruchu teatralnym oraz recytatorskim. MOK w większym niż dotychczas stopniu winien rozwijać amatorski ruch filmowy i fotograficzny, m. in. poprzez reaktywowanie działalności Elbląskiego Towarzystwa Fotograficznego, doskonalenie instruktorów oraz organizowanie plenerów fotograficznych. Prowadzenie takiej działalności wymagać będzie wyposażenia MOK w najnowszy sprzęt fotograficzny.

MOK obowiązany jest do prowadzenia działalności w następujących kierunkach:

- wypracowania programu i profilu działalności kulturalno-wychowawczej w mieście,
- prowadzenia pracy środowiskowej — organizacja różnorodnych imprez kulturalno-oświatowych, artystycznych, rozrywkowych dla dzieci i młodzieży, zakładów pracy i ich rodzin,
- upowszechniania wspólnie z organizacjami społecznymi i zawodowymi, instytucjami zawodowymi i artystycznymi osiągnięć kulturalnych i społeczno-gospodarczych,
- organizowania w ścisłym współdziałaniu ze szkołami, zakładami pracy, organizacjami młodzieżowymi i społeczno-kulturalnymi różnorodnych form pracy z dziećmi i dla dzieci,
- współdziałania z organizacjami sportowo-turystycznymi w krzewieniu kultury fizycznej, rekreacji i turystyki,
- organizowania obchodów rocznicowych, świąt państwowych, konkursów, festiwali i przeglądów,
- umożliwiania mieszkańcom miasta i zakładom pracy korzystania z dorobku państwowych instytucji artystycznych i związków twórczych,

— inspirowania, organizowania i skupiania ruchu amatorskiego oraz sprawowanie nad nim opieki.

Celem stworzenia właściwych warunków pracy Miejskiemu Ośrodkowi Kultury należy dążyć do opuszczenia zajmowanych pomieszczeń przez Wojewódzki Ośrodek Kultury najpóźniej do końca 1979 roku.

ZAKŁADOWY DOM KULTURY „ZAMECH”

ZDK „Zamech” jest to placówka zakładowa podległa i finansowana przez Zakłady Mechaniczne „Zamech”. Prowadzi ona szeroką działalność kulturalną wśród załogi Zakładów Mechanicznych. Mocno akcentuje swoją obecność w mieście poprzez aktywne włączanie się w życie społeczne Elbląga. W swojej dalszej działalności kontynuować powinna rozwój muzyki chóralnej, organizując koncerty zespołów amatorskich i zawodowych. Podtrzymać należy i rozwijać popularyzację orkiestr dętych. Działania te należy powiązać z upowszechnianiem muzyki, organizując koncerty zawodowych i szkolnych zespołów kameralnych.

Organizowane koncerty przez ZDK „Zamech” powinny stać się przykładową formą popularyzacji muzyki poważnej i kameralnej wśród załogi zakładu, młodzieży szkolnej i społeczeństwa elbląskiego.

SPÓŁDZIELCZY DOM KULTURY „PEGAZ”

Placówka podlega bezpośrednio i finansowana jest przez Rejonowy Zakład Działalności Socjalnej i Kulturalno-Oświatowej Spółdzielczości Pracy w Gdańsku. Działa w środowisku spółdzielczym. Poza rozwiniętą pracą klubową osiąga efekty w popularyzacji piosenki radzieckiej i estradowej oraz muzyki jazzowej. Pozytywne wyniki tej pracy stały się załącznikiem specjalizacji SDK „Pegaz” w zakresie piosenkarstwa i muzyki estradowej.

Wskazaniem jest powołanie do życia przy SDK „Pegaz”:

- studia piosenki dla piosenkarzy-amatorów,
- zespołów instrumentalno-wokalnych,
- zespołu jazzowego,
- klubu przyjaciół piosenki,
- studia nagrań muzyki estradowej i jazzowej.

Podstawowymi formami pracy placówki powinny stać się: cykliczne koncerty zawodowych zespołów jazzowych, koncerty estradowych wokalistów, giełdy piosenki oraz wymiana nagrań.

W oparciu o powyższe formy pracy należy prowadzić szkolenie instruktorów zespołów instrumentalno-wokalnych i piosenkarskich w zakresie: metodyki pracy z zespołem, aranżacji, doboru repertuaru, emisji głosu itp. Tak zaprogramowana działalność SDK „Pegaz” wzbogaciłaby i rozszerzyła działalność statutową jednostki.

DOM PRZYJAŹNI

Podstawowym celem działania Domu Przyjaźni jest rozwijanie, pogłębianie i zacieśnianie przyjaźni i braterstwa między narodami polskim i radzieckim. Działalność placówki skoncentrowana jest na: organizowaniu obchodów, rocznic i wydarzeń ważnych dla narodu polskiego i radzieckiego, organizowaniu spotkań oświatowych i propagandowo-informacyjnych, mających na celu krzewienie wiedzy o życiu i pracy narodu radzieckiego, upowszechnianiu kultury Kraju Rad, zapoznawaniu mieszkańców naszego miasta ze sztuką, literaturą, muzyką, filmem i teatrem Związku Radzieckiego, zacieśnianiu współpracy z Kaliningradem i Obwodem Kaliningradzkim na zasadzie wymiany doświadczeń w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego.

Dom Przyjaźni prowadzi szeroko zakrojoną współpracę ze środowiskiem elbląskim, a szczególnie ze szkołami w zakresie rozszerzania i pogłębiania znajomości języka rosyjskiego. Spełnia on następujące funkcje: oświatowo-organizatorską, programowo-informacyjną i inspirująco-instruktażową.

Należy zatem powyższe formy i metody pracy Domu Przyjaźni rozszerzać i pogłębiać w celu pozyskiwania coraz większej ilości zwolenników uczestnictwa w propagowaniu wiedzy o Związku Radzieckim.

KLUB MIĘDZYNARODOWEJ PRASY I KSIAŻKI „RUCH”

Przekazanie placówki nastąpi w IV kwartale 1979 roku. Działalność jej skoncentrowana będzie na popularyzacji czytelnictwa i szerokim upowszechnianiu w środowisku elbląskim prasy zagranicznej, wiedzy o świecie, jego problemach politycznych, społecznych i ekonomicznych. Zadania realizowane będą poprzez:

- organizowanie spotkań z dziennikarzami, pisarzami, działaczami politycznymi i gospodarczymi poświęconych aktualnym problemom kraju i świata,
- inicjowanie różnych form propagujących czytelnictwo prasy wśród młodzieży szkolnej i pracującej,
- organizowanie cyklicznych wystaw obrazujących współczesne życie społeczno-gospodarcze i dorobek kulturalny różnych krajów świata,
- gromadzenie i udostępnianie wartościowych czasopism i wydawnictw zagranicznych.

KLUBY I ŚWIETLICE

Aktualnie na terenie miasta istnieje 8 klubów, 10 świetlic przyzakładowych oraz 13 świetlic przy Pracowniczych Ogródkach Działkowych. Ponadto istnieje 5 placówek prowadzących działalność przez stowarzyszenia i organizacje polityczne.

KLUBY

Lp.	Nazwa Klubu	Adres	Ilość zatrud. pracowników
1.	Klub „Metan”	ul. Czerniakowska Nr 8	—
2.	Klub NOT	ul. Armii Czerwonej Nr 108	1
3.	Klub ZNP	ul. Kosynierzw Gdyńskich Nr 4	1
4.	Klub Osiedlowy SM „Sielanka”	ul. Gwiazdna Nr 26/27	3
5.	Klub Osiedlowy SM „Sielanka”	ul. Plk. Dąbka Nr 79	2
6.	Klub Osiedlowy SM „Zakrzewo”	ul. Wiejska Nr 28/II	3
7.	Klub OHP i „Ruch”	ul. Łęczycka Nr 26	—
8.	Klub „Ruch”	ul. Żeromskiego Nr 1	1

ŚWIETLICE

1. PKS — Dworzec	ul. Grunwaldzka	1
2. PKP	ul. Grunwaldzka 22	1
3. Woj. Szpital Zespolony	ul. Czerwonego Krzyża	—
4. Hotel „Zamech”	Pl. Słowiański	—
5. Świetlica Osiedlowa	ul. Narciarska	—
6. „	ul. Brzeska	—
7. „	ul. Żymierskiego	—
8. ’	ul. Modlińska	—
9. Świetlica Osiedlowa PGM i TPPR	ul. Jaśminowa	—
10. Świetlica PGM	ul. Kościuszki	—

Placówki stowarzyszeń i organizacji politycznych

1. Ukraińskie Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne
Koło w Elblągu
2. Polski Związek Głuchoniemych
Koło w Elblągu
3. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów
Koło w Elblągu
4. Klub Stronnictwa Demokratycznego
5. Polski Związek Niewidomych

Ww. placówki prowadzą działalność zamkniętą dla ścisłej grupy zainteresowanych.

Kluby osiedlowe są podstawowymi ogniwami pracy kulturalno-oświatowej dla mieszkańców danego środowiska. Przykładem prawidłowego funkcjonowania są kluby osiedlowe: Spółdzielni Mieszkaniowej „Zakrzewo” i Spółdzielni i Mieszkaniowej „Sielanka”. Prowadzą one szeroko rozwiniętą działalność kulturalno-oświatową poprzez organizowanie spotkań, prowadzenie działalności klubowej o charakterze rozrywkowo-rekreacyjnym i sportowym dla dzieci i młodzieży.

Ożywiona działalność prowadzona jest w tych klubach, które posiadają przynajmniej jednoosobową obsadę. Tak jest w klubach

osiedlowych, klubie NOT i Klubie ZNP. Były Klub „Metan” został przekazany Radzie Wojewódzkiej ZSMP z przeznaczeniem na zorganizowanie w ww. lokalu Ośrodka Tradycji Ruchu Młodzieżowego. W ośrodku tym będzie stała ekspozycja obrazująca historię ruchu młodzieżowego w Polsce i województwie elbląskim, ekspozycje czasowe ukazujące obecny dorobek organizacji młodzieżowych, okolicznościowe z okazji rocznic z dziejów narodu polskiego oraz Archiwum RW FSZMP. Ponadto ośrodek będzie prowadzić działalność oświatową dla młodzieży zorganizowanej i niezorganizowanej. Planuje się organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi, weteranami ruchu młodzieżowego oraz naukowcami zajmującymi się problematyką młodzieżową i elbląską. Ośrodek prowadzić będzie projekcję filmów z historii i aktualnych wydarzeń w ruchu młodzieżowym.

Ośrodek ten będzie również miejscem wręczenia legitymacji członkowskich ZSMP i ZHP oraz miejscem wręczania dowodów osobistych młodym obywatelom PRL.

Pozostałe kluby i świetlice prowadzone są przez społecznych działaczy, dlatego działalność w nich prowadzona jest akcyjnie i często sprowadza się do przeprowadzania w tych pomieszczeniach zebrań i narad.

W świetlicach ogródków działkowych odbywają się zebrania działkowiczów, okolicznościowe spotkania z okazji np. Dnia Kobiet, organizuje się rodzinne uroczystości — (wesele itp.), spotkania emerytów.

Kluby „Ruchu” jak do tej pory nie wyróżniają się szerszą działalnością na rzecz środowiska. Ich praca sprowadza się do działalności handlowej i wystawienniczej. Ze względu na usytuowanie tych klubów (szpitale i OHP) należy w nich rozwinąć takie formy pracy jak koncerty muzyki kameralnej (ew. z płyt), wieczory poezji, dyskusje literackie, spotkania z dziennikarzami.

Część klubów i świetlic prowadzona jest przy wydatnym współudziale komitetów osiedlowych. Uważać należy, że tego rodzaju forma współpracy powinna być rozwijana we wszystkich klubach i świetlicach środowiskowych. Z uwagi na trudności w uzyskaniu etatów dla wszystkich klubów i świetlic należy rozszerzyć współpracę z Samorządami Mieszkańców, organizacjami społecznymi i młodzieżowymi w celu ożywienia ich działalności. W większym niż

dotychczas stopniu pracą tych placówek powinien zająć się Miejski Ośrodek Kultury, który w statucie ma wyraźnie określone zadania dotyczące pracy na rzecz środowiska jako placówka wiodąca w zakresie upowszechniania kultury i udzielania pomocy merytorycznej.

TWÓRCZOŚĆ PLASTYCZNA

Ważną rolę w życiu społecznym miasta spełnia upowszechnianie sztuki plastycznej. Zadanie to realizują: Oddział Związku Polskich Artystów Plastyków, w którym zrzeszonych jest 20 artystów oraz Zakłady Artystyczne „ART”. Elbląscy plastycy akcentują swoją obecność w mieście poprzez wystawianie swoich prac w Salonie Wystawienniczym „ART”, udział w plenerach, w wyniku których powstają trwałe dzieła sztuki związane tematycznie z miastem. Podkreślić należy, iż część artystów utrzymuje ściśle kontakty z zakładami pracy między innymi ze Spółdzielnią „Plastyk” i Zakładami Wielkiego Proletariatu.

Na obecnym etapie przed ZPAP stoi zadanie poszerzenia swoich szeregów, zgromadzenia wokół swojego związku grupy sympatyków, rozwijanie i poszerzanie kontaktów z szerokim odbiorcą, szersze włączanie się w nurt życia miejskiego.

W roku 1980 uruchomione zostanie Centrum Upowszechniania Sztuki — Galeria El, wokół której skupiona będzie twórczość plastyczna w mieście. Oddanie do użytku obecnie remontowanego obiektu powinno wpłynąć na ożywienie działalności środowiska plastycznego. Proponuje się następujące formy pracy Centrum Upowszechniania Plastyki — Galerii El:

- organizowanie wystaw i aukcji dzieł sztuki,
- dokonywanie zakupów dzieł sztuki,
- prezentowanie awangardowej twórczości plastycznej,
- sprawowanie opieki nad artystami amatorami oraz popularyzacja ich osiągnięć,
- udział artystów przy opracowywaniu programu estetyzacji i propagandy wizualnej miasta oraz opracowywania dekoracji z okazji świąt państwowych,
- organizowanie spotkań z twórcami,
- organizowanie odczytów tematycznych,

- organizowanie dyskusji na temat eksponowanych dzieł sztuki,
- organizowanie seansów filmowych i akcji artystycznych w udziałem publiczności,
- organizowanie konkursów i imprez otwartych,
- prowadzenie plenerów artystycznych.

Wszystkie te formy działalności będą prowadzone pod patronatem ZPAP przy wydatnym wsparciu ze strony Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego, a także poszczególnych zakładów pracy.

Realizacja ww. zadań uzależniona jest od zapewnienia w II półroczu 1980 roku minimum 10 etatów (6 pracowników obsługi, 2 administracji oraz 2 artystów plastyków), co w okresie wstępnym działalności Galerii El w minimalnym stopniu zabezpieczy jej sprawne funkcjonowanie. Do roku 1985 sukcesywnie winien zwiększyć się wzrost etatów dla co najmniej 5 artystów, w tym 2 rzeźbiarzy, 2 grafików i artyści malarza.

UPOWSZECHNIANIE MUZYKI

Upowszechnianiem muzyki i wychowaniem odbiorcy wrażliwego na jej piękno zajmuje się przede wszystkim Szkoła Muzyczna I i II stopnia. Poza swoją zasadniczą rolę placówki oświatowo-wychowawczej, spełnia ona zadania znacznie szersze. Jest organizatorem koncertów muzyki poważnej w wykonaniu własnej orkiestry i solistów oraz organizatorem cyklicznych koncertów kameralnych. W związku z trudnościami kadrowymi, szkoła postawiła sobie ważne zadanie wykształcenia własnych specjalistów, czego należy oczekiwać już w latach 1981-82. Oprócz już prowadzonych form pracy pozalekcyjnej jej działanie winno zmierzać do rozwijania dziecięcej i nauczycielskiej orkiestry symfonicznej, organizowania koncertów dla młodzieży szkolnej, koncertów z dedykacją dla załóg pracy, a także koncertów adresowanych do poszczególnych grup społecznych na terenie Elbląga.

W trosce o rozwój nowych talentów najzdolniejszej młodzieży rozszerzać należy działalność społecznych ognisk muzycznych, które spełniają bardzo ważną rolę w podstawowym kształceniu muzycznym. Cieszą się one ogromną frekwencją i popularnością w mieście, lecz istniejące do tej pory ogniska nie są w stanie wchłonąć wszystkich chętnych, uzdolnionych muzycznie dzieci. Ogniska muzyczne wśród najmłodszych konsumentów kultury muzycznej rozwijają woli-

wość estetyczną, kształcą smak artystyczny, poszerzają wiedzę muzyczną i przyzwyczajają do korzystania z ogromnego dorobku polskiej kultury. Dlatego należy dążyć do zwiększania ilości ognisk muzycznych i zapewnienia odpowiedniej bazy i kadry. Z tym łączy się otwarcie w Elblągu sklepu muzycznego z prawdziwego zdarzenia, gdzie każdy zainteresowany znajdzie w nim potrzebny sprzęt muzyczny, poszukiwane płyty i pozycje książkowe.

Upowszechnianiu kultury w pełnym tego słowa znaczeniu patronuje ETK, które od lat inspiruje i organizuje koncerty muzyki poważnej z udziałem krajowych i zagranicznych artystów.

RUCH AMATORSKI

Istniejące placówki kulturalne dużo uwagi poświęcają rozwojowi amatorskiego ruchu artystycznego.

Ponizsze zestawienie jest częściową ilustracją osiągnięć w tej mierze.

Rodzaj zespołu	Ilość zespołów	Ilość uczestników
MUZYCZNE	14	386
w tym:		
— młodz. orkiestra dęta	1	80
— Zespół Pieśni i Tańca „Ziemia Elbląska”	1	90
WOKALNE	1	20
CHÓRY	3	150
w tym:		
— Chór „Echo”	1	70
INSTRUMENTALNE	1	8
INSTRUMENTALNO-WOK.	6	38
PLASTYCZNE	5	81
w tym:		
— dziecięce	4	65
— młodzieżowe	1	16

Rodzaj zespołu	Ilość zespołów	Ilość uczestników
MODELARSKIE	6	81
FILMOWE	5	27
FOTOGRAFICZNE	2	66
TEATRALNE	7	135
w tym:		
— teatralne	1	52
— teatr poezji	3	33
— recytacji	1	20
— lalkowe	2	30
TANEZNE	2	60
w tym:		
— tańca towarzyskiego	1	20
— ogniska baletowe	1	40
Ogółem:	41	617

Szczególnym osiągnięciem działaczy kultury jest powstały Zespół Pieśni i Tańca „Ziemia Elbląska”, którego członkami jest młodzież szkolna i pracująca.

Zespół cieszy się dużym uznaniem społeczeństwa miasta, ma już pierwsze sukcesy na terenie Elbląga, a także województwa. W przyszłości należy oczekiwać poszerzenia jego składu osobowego, repertuaru, a także podniesienia poziomu artystycznego.

Na pracę z zespołami amatorskimi domy kultury i kluby zwracać powinny szczególną uwagę, albowiem ruch amatorski jest atrakcyjny i popularny szczególnie wśród młodzieży, o czym świadczy jej coraz liczniejszy udział w konkursach, przeglądach i festiwalach.

Programy prezentowane przez amatorskie zespoły artystyczne coraz częściej stanowią ciekawą oprawę uroczystości organizowanych z różnych okazji. O wzrastającym zaś poziomie prezentowanych zespołów świadczą osiągnięcia na konfrontacjach międzywojewódzkich

i ogólnopolskich. Przykładem niech będą osiągnięcia Szkoły Muzycznej I i II stopnia, zespołu wokально-instrumentalnego SDK „Pegaz”, chóru męskiego „Echo”, harcerskiej orkiestry dętej czy osiągnięcia amatorskiego klubu filmowego „Jantar”.

W przyszłej działalności zwrócić należy uwagę na zacieśnienie współpracy jednostek kultury ze szkolnymi zespołami amatorskimi. Prawie przy każdej szkole istnieją różnorodne zespoły jak: 6 tanecznych, 10 wokalnych, 3 instrumentalno-wokalne, 3 chóry, 8 recytatorskich, 7 kukielkowych, 7 plastycznych oraz 1 fotograficzny (międzyszkolny). Nie zawsze rozwijają się one prawidłowo z powodu braku odpowiednich warunków, (brak instruktorów i odpowiednich pomieszczeń na próby). Większe możliwości w tym zakresie mają domy i ośrodki kultury, które powinny objąć patronat nad ww. zespołami.

MOK wspólnie z Wydziałem Oświaty i Wychowania, a także Wydziałem Kultury i Sztuki winny otoczyć wszechstronną opieką istniejące przy szkołach zespoły, partycypować w zakupie potrzebnego sprzętu, zapewnić fachowych instruktorów, a także eksponować ich działalność na szerszym forum.

Placówki, przy których rozwijają się zespoły artystyczne winny także zacieśniać współpracę z elbląskimi zakładami pracy, związkami zawodowymi, komitetami osiedlowymi i organizacjami młodzieżowymi w kierunku przyjmowania patronatów nad poszczególnymi zespołami ruchu amatorskiego.

TOWARZYSTWA KULTURALNE

Elbląskie Towarzystwo Kulturalne inicjuje i inspirowa ruch kulturalny w mieście, opiekuje się amatorskim ruchem artystycznym, patronuje rozwojowi amatorskiej twórczości literackiej. Powołano przy ETK Klub Młodych Literatów zrzeszający ponad 30 członków z terenu miasta i województwa. Efektem pracy w tej dziedzinie jest wydanie dwóch wydawnictw prozy i poezji członków klubu.

Jak wspomniano wyżej, ETK zajmuje się upowszechnianiem muzyki poważnej poprzez organizowanie koncertów Filharmonii Narodowej, Filharmonii Bałtyckiej, koncerty zespołów kameralnych, estradowych, recitale wybitnych solistów. Ponieważ ta forma działalności cieszy się dużym powodzeniem wśród szerokiego kręgu społeczeństwa elbląskiego, należy ją kontynuować, a także poszerzać

przy jednoczesnym zwróceniu większej uwagi na jej odpowiednie rozpropagowanie. Na przyszłość należy postulować o wystawianie w Elblągu spektakli operowych i operetkowych, którym do tej pory nie poświęcono właściwej uwagi.

ETK zajmuje się również wydawaniem folderów i albumów wszystkich organizowanych plenerów: plastycznego, fotograficznego, rzeźbiarskiego itp. Ważnym również zadaniem jest reaktywowanie działalności istniejącego przy ETK Amatorskiego Teatrzyku Lalek, któremu należy stworzyć lepsze warunki do rozwoju oddając go pod patronat Miejskiemu Ośrodkowi Kultury.

POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

Ma na celu propagowanie wiedzy historycznej wśród społeczeństwa Elbląga, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska młodzieży tak uczącej się jak i pracującej. Członkowie PTH to w przeważającej mierze nauczyciele historii, którzy w ramach tej organizacji dzielą się swoimi doświadczeniami, badają i gromadzą materiały dotyczące przeszłości naszego grodu.

PTH na zlecenie władz miejskich redaguje i wydaje „Rocznik Elbląski”, którego VIII numer wyszedł w tych dniach, a aktualnie gromadzi się materiały do kolejnego IX tomu Rocznika.

Mimo niewątpliwych osiągnięć, PTH ma jeszcze duże pole do działania. Do tej pory zbyt skromne są efekty działalności Towarzystwa w aspekcie propagowania wiedzy historycznej wśród szerokich kręgów społeczeństwa elbląskiego, zbyt rzadko jest prezentowana działalność PTH na szerszym forum. Mało uwagi poświęca się tworzeniu rodzimego naukowego środowiska historycznego, które umiałoby pozyskać grono sympatyków dla swej działalności. Pożądane jest, by członkowie PTH częściej wypowiadali się na łamach prasy codziennej i fachowej przeznaczonej dla szerokiego kręgu odbiorców, ze szczególnym eksponowaniem tematyki dotyczącej dziejów samego miasta, jego polskości i roli w dziejach całego kraju.

Wzwiązku z tym PTH wespół z Wojewódzką Biblioteką Publiczną podejmie działania zmierzające do utworzenia stacji naukowej która skupi w swoich szeregach osoby zajmujące się badaniem przeszłości miasta oraz jego aktualnymi dziejami i publikujące wyniki swoich poczynąń w formie szerszych opracowań w prasie, prac magisterskich, a także doktoranckich.

Opracowywanie przez WBP bibliografii z zakresu źródeł historycznych Elbląga oraz aktualnych materiałów dotyczących miasta i województwa przyczyni się do zachęcenia osób zainteresowanych do podejmowania tematyki związanej z przeszłością i teraźniejszością Elbląga.

TOWARZYSTWO LITERACKIE

Towarzystwo Literackie im. A. Mickiewicza postawiło sobie za cel popularyzację wiedzy z zakresu literatury polskiej i światowej w środowisku miejskim, a przede wszystkim w środowisku nauczycielskim i szkolnym.

Oceniając dotychczasowe dokonania Towarzystwa należy stwierdzić, że od dłuższego czasu nie przejawia ono aktywnej działalności. Towarzystwo to ma dużą rolę do spełnienia szczególnie wśród młodzieży, a takie formy pracy jak dyskusje, odczyty, konkursy poezji i prozy, wieczory poezji przyciągną szerokie rzesze sympatyków. Zbyt mało spopularyzowane są spotkania autorskie z czytelnikami, nie widać też opieki Towarzystwa nad młodymi autorami z terenu Elbląga próbującymi swych sił w poezji lub prozie.

OCHRONA ZABYTKÓW

Program odbudowy Starego Miasta oparty jest na podstawie oznaczenia wartości artystycznej i historycznej poszczególnych obiektów i ich społecznej przydatności. Zatwierdzony projekt zabudowy w elastyczny sposób przewiduje zabudowę mieszkaniową z dużą ilością różnorodnych usług. Podstawowe znaczenie mają lokalizowane tu obiekty kultury o znaczeniu wojewódzkim i miejskim, oraz obiekty związane z obsługą ruchu turystycznego, a także specjalistyczne usługi handlu, gastronomii i rzemiosła, w tym rzemiosła artystycznego.

**Wykaz zadań remontowo-budowlanych i adaptacyjnych
przewidzianych do realizacji do roku 1985
w rejonie Starego Miasta**

ZADANIE	Planowany termin realizacji
1. Oddanie do użytku obiektu Galerii El	1980
2. Kapitałny remont ruin Podzamcza (Salon Wystaw Czasowych)	1985
3. Elewacja kamieniczek ul. Wigilijna	1980
4. Remont Bramy Targowej	1980
5. Kapitałny remont kamieniczek ul. Wigilijna 1—4 (Dom Kultury ZWP)	1984
6. Kapitałny remont kamieniczek ul. Wigilijna 9-12 (Dom Młodzieży)	1985
7. Budowa zakładu PKZ przy ul. Wigilijnej	1985

WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU

W materiale przedstawiono w ogólnych zarysach długofalowy program rozwoju kultury na terenie miasta. Zawiera on wiele elementów oceny dotychczasowego dorobku jak również wskazania i sugestie do pracy na przyszłość. Nie oznacza to wcale, że ma on charakter zamknięty i że wyczerpano w nim wszelkie możliwości i poszerzono wszystkie aspekty działalności kulturalnej. Wręcz przeciwnie. Wszechstronna jego analiza winna nie tylko zaowocować wskazaniem niewykorzystanych możliwości, a także pomóc w wypracowaniu takich kierunków działania, które będą na miarę pręźnie rozwijającego się miasta wojewódzkiego.

Przedstawiony program napewno nie w pełni wyczerpuje możliwości poszczególnych środowisk i placówek kulturalnych, twórców i społecznych działaczy. Realizacja jego konkretnych zamierzeń będzie wymagała sprawnych realizatorów i wysoko kwalifikowanej kadry kulturalno-oświatowej.

Realizacja programu rozwoju kultury w mieście uzależniona będzie od właściwego zaplanowania tematyki na poszczególne lata i konsekwentnego wykonania planów rocznych. Bardzo ważnym czynnikiem będzie zaangażowanie i konsekwentne egzekwowanie

przez pracowników etatowych i działaczy kultury poszczególnych zadań ujętych w planach. W realizacji zadań planowych nieodzownym będzie szeroko pojęta współpraca placówek kultury z zakładami pracy, związkami zawodowymi, organizacjami młodzieżowymi i społecznymi.

Bardzo istotnym warunkiem jest baza, jej poszerzenie oraz wyposażenie w odpowiedni sprzęt techniczny, audiowizualny oraz wyposażenie gabinetów metodycznych i pracowni specjalistycznych. Należy dokonać przeglądu stanu wyposażenia placówek kultury i na podstawie uzyskanych wyników opracować plan uzupełnienia sprzętu i pomocy technicznych dla poszczególnych obiektów. Należy poczynić starania zmierzające do uzupełnienia istniejących braków kadrowych oraz zagwarantować planowe doksztalcanie pracowników kultury poprzez kierowanie ich na specjalistyczne studia zaoczne.

Pozyskiwanie kadry powinno odbywać się także na zasadzie stypendiów fudowanych. Istotnym czynnikiem w pozyskiwaniu specjalistów jest możliwość stwarzania im odpowiednich warunków mieszkaniowych. Władze miasta powinny zagwarantować pulę 2—3 mieszkań rocznie na ten cel. Z uwagi na ograniczone środki finansowe przeznaczone dla kultury nieodzownym jest obejmowanie patronatów przez zakłady pracy nad poszczególnymi zespołami ruchu amatorskiego. Patronat powinien przewidywać pomoc w wyposażeniu zespołu w stroje, instrumenty muzyczne, opłacanie instruktorów oraz zabezpieczenie transportu. Należy podjąć działania zmierzające do tego, aby zakłady pracy, związki zawodowe i organizacje młodzieżowe w większym niż dotąd stopniu PARTYCYPOWAŁY w finansowaniu kultury w mieście. Więcej uwagi poświęcić należy również problemowi szerokiej reklamy działalności kulturalnej.

W tym celu redakcje dzienników prasy lokalnej winny zostać zobowiązane do bieżącego umieszczenia na swoich łamach informacji o odbywających się imprezach. Wskazano jst także wydawanie comiesięcznego afisza imprez kulturalno-sportowo-rekreacyjnych odbywających się w mieście. W celu dotarcia informacji do szerokiego kręgu odbiorców należy do końca br. zainstalować w różnych punktach miasta gabloty, w których instytucje kultury będą umieszczać informacje w postaci plakatów, fotogramów, informacji itp.

Podkreślić należy, że społeczność miasta Elbląga jest doskonałym konsumentem kulturalnym. Rzecz w tym, żeby ta strawa duchowa była odpowiedniej wartości i podana w odpowiedniej formie.

Nie bez znaczenia będzie fakt pozyskania całego społeczeństwa miasta do realizacji przedstawionego dziś programu rozwoju kultury.

Oczekuje się, że realizacja przedstawionego programu rozwoju kultury do 1985 r. wpłynie na kształt kultury naszego miasta w przyszłości.